

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 12 октомври 2004 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Неделчо Беронов

Членове: Стефанка Стоянова

Васил Гоцев

Людмил Нейков

Румен Янков

Живан Белчев

Лазар Груев

Мария Павлова

Емилия Друмева

Владислав Славов

Евгени Танчев

при участието на секретар-протоколита Гергана Иванова разгледа в закрито заседание на 12 октомври 2004 г. конституционно дело № 6 /2004 г., докладвано от съдията Лазар Груев.

Производство по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията, във фазата по допустимостта, съгласно чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционния съд (ЗКС).

Делото е образувано на 15.07.2004 г. по искане на главния прокурор за установяване на противоконституционност на редица разпоредби от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), някои от които в непроменена редакция от 1974 г., а останалата част – съответно изменяни, допълвани, заличавани и възстановявани с разпоредби на няколко закона за изменение и допълнение на НПК (ЗИДНПК).

Оспорените разпоредби са обособени от вносителя в шест групи, както следва:

1. Най-напред се иска да бъдат обявени за противоконституционни разпоредбите на чл. 207, ал. 1 НПК относно думата “следователят” и чл. 395 НПК относно думите “да повдигне обвинението”, като се твърди, че те противоречат на чл. 127, т. 1 и чл. 128, изр. второ от Конституцията. Оспорено е правомощието на следователя, респ. военния следовател да повдига обвинение и привлича лицето като обвиняем и се твърди, че това е в изключителната компетентност на прокурора.

2. На второ място се иска да бъдат обявени за противоконституционни редица разпоредби, регламентиращи разпита на обвиняем или свидетел на досъдебното производство пред съдия и възможността в съдебно заседание да бъдат четени протоколите от тези разпити, и по-конкретно: от ЗИДНПК, ДВ, бр. 70 от 1999 г.: § 143, с който в чл. 210 се създават нови ал. 3 и 4; §144, с който се създава чл. 210а; §179, т.1, с която се изменя чл. 279, ал. 1 и т. 2 в частта на чл. 279, ал. 1 относно думите “пред съдия” и ал. 3; от ЗИДНПК, ДВ, бр. 50 от 2003 г.: §62, с който се променя чл. 210, ал. 3 и се създава ал. 5; §63, с който се правят допълнения в чл. 210а, ал. 1 и се създават ал. 3 и 4 и от ЗИДНПК, ДВ, бр. 57 от 2003 г.: §5, с който се изменя чл. 277, ал. 1 НПК. Според искателя указаните разпоредби противоречат на чл. 117, ал. 2; чл. 119, ал. 1; чл. 127, т. 1 и чл. 128, изр. второ от Конституцията.

3. На следващо място се иска да бъдат обявени за противоконституционни разпоредби досежно прекратяването на наказателното производство, и по-конкретно: от ЗИДНПК, ДВ, бр. 42 от 2001 г. – §9, т. 2, с която се изменя чл. 237, ал. 3 – относно думите “пред съответния първоинстанционен съд” и от ЗИДНПК, ДВ, бр. 50 от 2003 г. – §67, т. 3, с която в чл. 237 се създават нови ал. 4, 5, 6 и 7. Твърди се, че

посочените разпоредби противоречат на чл. 119, ал. 1 и чл. 127, т. 1 от Конституцията.

4. Иска се на четвърто място да бъде обявена за противоконституционна разпоредбата на чл. 239а НПК, създадена с §69 от ЗИДНПК, ДВ, бр. 50 от 2003 г., касаеща разглеждането на делото в съда по искане на обвиняемия, като се твърди, че тя противоречи на чл. 4; чл. 6, ал. 2; чл. 121, ал. 2; чл. 122, ал. 1 и чл. 127, т. 1 от Конституцията.

5. Петото искане е за обявяване противоконституционността на редица разпоредби, свързани с конституирането и участието на пострадалия от престъплението като граждански ищец в наказателното производство, и по-конкретно от ЗИДНПК, ДВ, бр. 50 от 2003 г. както следва: §11, с който се променят чл. 60, ал. 1 и 2; §12, с който се променя чл. 61, ал. 3; §13, променящ чл. 62; §14, с който се променя чл. 63, ал. 1; §15, променящ чл. 64, ал. 1 и 3; §16, който променя чл. 65; §17, променящ чл. 66, ал. 1; §44 внасящ добавка в чл. 156, ал. 1; §64, с който се правят изменения в чл. 213, ал. 2, а ал. 4 се отменя; §65, с който се изменя чл. 219, ал. 4 в частта “справка за гражданския иск”; и §66, изменящ чл. 235, ал. 4 относно думите “справка за гражданския иск”. Твърди се, че указаните норми са в противоречие с чл. 122, ал. 1 от Конституцията.

6. На последно място се атакуват разпоредби, като се твърди, че след съответни техни изменения през 1999 и 2003 г. се е стигнало до силно стесняване възможността на прокуратурата да реализира конституционната си компетентност по привличане към отговорност на лицата, които са извършили престъпления, и да поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер и в този смисъл посочените норми противоречат на чл. 127, т. 1, а някои от тях и на чл. 4, ал. 1 от Конституцията. Иска се обявяването за противоконституционни на

следните разпоредби от ЗИДНПК, ДВ, бр. 50 от 2003 г. : §52, т. 2, с която се отменят точки 2 и 3 на чл. 176; §53, с който в чл. 178, ал. 2 изречение второ се заличава; §57, с който се изменя член 191; §115, т. 2, с която се създава нова ал. 1 в чл. 409 и т. 4, с която се създават нови ал. 3, 4 и 5 в чл. 409 и §116 в частта на чл. 410а, ал. 1 относно думите “когато не е упражнил правомощията си по чл. 409, ал. 5” и от ЗИДНПК, ДВ, бр. 70 от 1999 г. – §228, с който се изменя член 410 – в частта на ал. 1.

За да се произнесе, Конституционният съд взе предвид следното:

Искането е от субект, който е носител на правото за сезиране по чл. 150, ал. 1 от Конституцията и отговаря на изискванията на чл. 17, ал. 1 от ЗКС.

Конституционният съд констатира обаче, че искането на главния прокурор формулирано в т. 1 – за установяване противоконституционността на чл. 207, ал. 1 и чл. 395 НПК - е с идентичен предмет с вече разгледано искане, по което е постановено решение - № 14/1999 г. по к.д. №1, обн. ДВ, бр. 88 от 1999 г. Вярно е, че след произнасянето на КС разпоредбата на чл. 207, ал. 1 НПК е била изменена (ДВ, бр. 70 от 1999 г., в сила от 1 януари 2000 г.) като думата “следствие” се заменя с “производство”. Искането обаче е да се установи противоконституционност относно думата “следовател”, т.е. последвалата промяна в разпоредбата е по отношение наименованието на съответната фаза от процеса, а искането е по отношение правомощие на следователя в хода на тази фаза, с който именно въпрос се е занимал КС по посоченото дело. Предвид казаното, на основание чл. 21, ал. 5 ЗКС, в тази му част то следва да бъде отклонено и съответно допуснато за разглеждане по същество в останалата.

С оглед предмета на делото съдът счита, че следва да бъдат конституирани като заинтересовани страни Народното събрание,

Министерският съвет, Върховният касационен съд, министърът на вътрешните работи, министърът на правосъдието, Националната следствена служба, Висшият адвокатски съвет, Съюзът на съдиите, Асоциацията на прокурорите и Камарата на следователите.

С оглед на изложеното и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И

1. Допуска за разглеждане по същество искането на главния прокурор за установяване противоконституционност на разпоредби от Наказателно-процесуалния кодекс, както следва:

Разпоредби, изменяни със ЗИДНПК, ДВ, бр. 70 от 1999 г. : чл. 210, ал. 3 и 4, създадени с § 143; чл. 210а, създаден с § 144; чл. 279, ал. 1, в редакцията ѝ, след изменението с § 179, т. 1 и чл. 279, ал. 3, създадена с § 179, т. 2 в частта на чл. 279, ал. 1 относно думите “пред съдия”; чл. 410, ал. 1, в редакцията ѝ след изменението с § 228.

Разпоредби, изменяни със ЗИДНПК, ДВ, бр. 42 от 2001 г. : чл. 237, ал. 3, изр. първо, в редакцията след изменението с § 9, т. 2, относно думите “пред съответния първоинстанционен съд”.

Разпоредби, изменяни със ЗИДНПК, ДВ, бр. 50 от 2003 г. : чл. 60, ал. 1 и 2, в редакцията след изменението с § 11; чл. 61, ал. 3, в редакцията след промяната с § 12; чл. 62, след промяната с § 13; чл. 63, ал. 1, след промяната с § 14; чл. 64, ал. 1 и 3, след промяната с § 15; чл. 65, след промяната с § 16; чл. 66, ал. 1, след промяната с § 17; чл. 156, ал. 1, след промяната с § 44; чл. 176, в редакцията след отмяната на

точки 2 и 3 с § 52, т. 2; чл. 178, ал. 2, в редакцията след заличаването на изречение второ с § 53; член 191, след изменението с § 57; чл. 210, ал. 3 и 5, след промяната с § 62; чл. 210а, в редакцията след допълненията с § 63; чл. 213, след промяната с § 64; чл. 219, ал. 4, в частта “справка за гражданския иск”, след промяната с § 65; чл. 235, ал. 4 в частта “справка за гражданския иск”, след промяната с § 66; чл. 237, ал. 4 – 7, създадени с § 67, т. 3; чл. 239а, създаден с § 69; чл. 409, ал. 1, създадена с § 115, т. 2 и ал. 3 – 5, създадени с § 115, т. 4; чл. 410а, ал. 1, изменена с § 116, относно думите “когато не е упражнил правомощията си по чл. 409, ал. 5”.

Разпоредби, изменяни със ЗИДНПК, ДВ, бр. 57 от 2003 г. : чл. 277, ал. 1, след изменението с § 5.

2. Отклонява искането в частта за установяване противоконституционност на чл. 207, ал. 1, относно думата “следователят” и чл. 395, относно думите “да повдигне обвинението”.

Конституира като заинтересовани страни Народното събрание, Министерския съвет, Върховния касационен съд, министъра на вътрешните работи, министъра на правосъдието, Националната следствена служба, Висшия адвокатски съвет, Съюза на съдиите, Асоциацията на прокурорите и Камарата на следователите, на които да се изпратят преписи от искането и настоящото определение и им се съобщи, че в 15–дневен срок могат да представят писмени становища.

Препис от определението да се изпрати на главния прокурор,
който в същия срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Нелайчо Неронов